

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשפ"ב 2021-2022

שם הקורס: אלטרנטיבות בחינוך: מהלכה למעשה

מס' קורס: 129.2.267

שם המרצה: גדעון דיסון
שעות קבלה: בתיאום מראש בבנין 72 חדר 168

יעדי ההוראה:

בקורס יבחנו המשתתפים/ות בעין ביקורתית גישות אלטרנטיביות בחינוך: את האידיאולוגיות שעומדות בבסיסן, את האופן שבו הן מיושמות במסגרות שונות (כגון: בתי"ס דמוקרטיים, אנתרופוסופיים) ומחקרים אודותם. חשיפה למגוון האלטרנטיבות והשוואה ביניהן ברמת התאוריה והמעשה, ילוו בפיתוח נקודת מבט חינוכית אישית. הקורס יכלול קריאה ודיון במאמרים תאורטיים ומחקריים, התנסויות בפיתוח והנחיה של מיני-יחידות הוראה על פי הגישות השונות, התבוננות רפלקטיבית בתהליכי הלמידה בקורס, ופיתוח קבוצתי של דגמים לבתי-ספר שמממשים את תפיסתם/ן החינוכית של הסטודנטים/ות, בהתייחס לתכנים שנדונו בקורס.

פרשיות לימודים:

החינוך המסורתי והרקע לצמיחת החינוך אלטרנטיבי
חינוך הומניסטי-קלאסי
חינוך פרוגרסיבי
למידה מבוססת פרוייקטים
חינוך דמוקרטי
חינוך פתוח
חינוך ביתי
חינוך וולדורף (אנתרופוסופי)
פדגוגיה ביקורתית
שיטת מונטסורי

משקל בציון הסופי ** (יש למחוק את המיותר)	
נוכחות	10 % -
בחנים ***	_____ % -
עבודות	90 % -
מבחנים	_____ % -
סיורים	_____ % -
סה"כ	100% -

דגשים בעת קורונה:

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן ההוראה בהתאם למצב הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשיקול דעת המחלקה.

אופן הערכה בקורס - ככל שלא יתאפשר לקיים בחינות פרונטליות הן עשויות להשתנות למטלות חלופיות. עם זאת, המחלקה תשמור על הרכב הציון בקורס, כך שהמטלה החלופית שתינתן תהיה באותו משקל של המקורית

רשימה ביבליוגרפית:

עברית

אלוני, נ. (1998). להיות אדם: דרכים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.

אלוני, נ. (2008). דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.

אלוני, נ. (עורך) (2013). חינוך טוב: לקראת חיים של משמעות, הגינות והגשמה עצמית. הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת.

בובר, מ. (1964). בסוד שיח: על האדם ועמידתו נוכח ההווה. (על המעשה החינוכי), מוסד ביאליק.

גור זיו, ח. (2013). פדגוגיה ביקורתית-פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום. מכון מופ"ת.

גולדשמידט, ג. (2008) עולמה של הילדות. הוצאת הרדוף.

גרינברג, ד. (2002). בית-הספר סאדברי ואלי: לגדול במקום אחר. הוצאת המכון לחינוך דמוקרטי.

דיואי, ג'. (1960). הילד ותכנית הלימודים, בית הספר והחברה. "אוצר המורה" – הוצאת הספרים של הסתדרות המורים.

הולט, ג'. (2004). בלמידה מתמדת. פראג.

הכט, י. (2005). החינוך הדמוקרטי – סיפור עם התחלה. הוצאת כתר.

הכט, י., רם, א. (2009). הדיאלוג בחינוך הדמוקרטי: מהעצמה אישית לאקטיביזם חברתי. בתוך: נ. אלוני (עורך), דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי. הקיבוץ המאוחד.

הרפז, י. (2008). המודל השלישי: הוראה ולמידה בקהילת חשיבה. ספריית הפועלים.

לם, צ. (1976). ההגינות הסותרים בהוראה. ספריית פועלים.

לם, צ. (2000). אידיאולוגיות ומחשבות בחינוך. מתוך: י. הרפז (עורך). לחץ והתנגדות בחינוך, מאמרים ושיחות. ספריית פועלים.

לם, צ., (2005) אידיאולוגיות ומחשבת החינוך, כל שצריך להיות אדם, נמרוד אלוני (עורך) הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת' תל אביב, עמוד 113-121

לסרי, ד. (1998). חינוך בביצת הפתעה, הוצאת אנוסופיה.

לסרי, ד. (2004). מקום לגדול. הוצאת אנוסופיה ובאופן טבעי.

ניל, א. ס. בית הספר סאמר-היל - ילדות אחרת, הוצאת כתר והמכון לחינוך דמוקרטי פוסטמן, נ. (1986). קץ החינוך, ספריית פועלים

פריירה, פ. (1981). פדגוגיה של מדוכאים, מפרש, ירושלים.

קארל, ר. (1973). החופש ללמוד. ספריית פועלים.

קורצ'אק, י. (1920). כיצד לאהוב ילדים. ספריית הקיבוץ המאוחד.

קורצ'אק, י. (1925). כאשר אשוב ואהיה קטן, האגודה על שם יאנוש קורצ'אק.

קורצ'אק, י. (1970). כתבים פדגוגיים. הוצאת הקיבוץ המאוחד.